

Komplexní péče o děti v nemocnici a jejich rodiče

Začátkem dubna tohoto roku se uskutečnil v Senátu ČR seminář na téma Komplexní péče o děti v nemocnici a jejich rodiče. Nepochybně stále aktuální a stále značně bolavé téma. Seminář proběhl za hojné účasti především učitelé základních škol při dětských odděleních, rodičů a těch, které nastoupily cestu herních specialistek. V první polovině programu převažovaly výpovědi rodičů, které prezentovaly vlastní, převážně negativní zkušenosti s přijetím jejich dětského pobytu na dětských odděleních. Byly to příběhy jistě zajímavé a citově působivé, ale daly by se přesto krátce shrnout jako „plakání nad rozlitym mlékem a na nesprávném hrobě“. Přítomných lékařů bylo totiž jen několik a domnívám se, že většinou již osvícených. Přesto jsou výpovědi rodičů nepříjemnými signály o tom, že na našich dětských odděleních stále ještě leckde přežívají bizarní stereotypy minulosti. Jedna z přednášejících shrnula celou problematiku do výmluvného závěru: „Na dětském oddělení, ve kterém lékaři a sestry nepovažují přítomnost rodiče nebo jiné blízké osoby u hospitalizovaného dítěte za přirozenou a samozřejmou, není něco v pořádku.“ Ano, zní to možná některým našim uším příliš kategoricky a tvrdě, ale je to v podstatě tak.

Známý lékař – esejista Thomas Lewis v jednom ze svých pozdně nočních přemítání shrnul své vlastní zkušenosti, které získal procházením vyšetřovací nemocniční mašinerie pro masivní opakované krvácení ze střevní angiodysplazie, konstatováním, že každý mladý lékař by si měl zastonat, aby poznal celý medicínský proces také z druhé strany. Důležité zjištění, ale vlastně až tak nic nově převratného, jen na to stále a stále zapomínáme. Vždyť od dob Nového zákona víme, že co nechceš, aby ti bylo činěno, nečiň také druhému.

Samozřejmě si uvědomuji a v každodenní praxi zažívám, že přítomnost rodičů a blízkých osob na oddělení přináší občasné problémy a úskalí. Lékařská rozhodnutí a zákroky jsou leckdy pod pečlivým pozorováním rodičů, kteří nemusí vždy plně chápat význam a nutnost našich kroků, protože se v dané situaci ocitli zpravidla poprvé, a navíc se nacházejí v emočně náročném stavu obav o zdraví a život svých dětí. Opakovaně jsem byl svědkem, jak i jinak chladnokrevní profesionálové (lékaři) v roli rodiče nemocného dítěte ztrácejí svoji profesionální masku a chovají se iracionálně s velkou zátěží pro ošetřující personál. Mysleme na to, budme profesionálně trpěliví, hledejme srozumitelné formulace oproštěné od odborné terminologie, či dokonce naší lékařské hantýrky. Mnohdy si neuvědomujeme, že naše výrazy, které denně používáme, mají jiný podtext pro nás a pro laika. Utrousení vět typu „píchněte mu ta záda“, „píchněte mu tu lumbálku“, „tak ho napíchněte“ je pro nás srozumitelné a každodenně fádní, nemusí ale některým rodičům znít příliš vlídně a přátelsky. Dávejme si pozor na akuzaci rodičů, zkušenosti ze znaleckých komisí ukazují, že se někdy vrací jako bumerang.

My pamětníci můžeme doložit, jak radikálně se změnila náplň práce dětských sester na oddělení: Ještě zhruba před 15 lety jí bylo vedle rozdávání léků především téměř strojové krmení a přebalování plačících kojenců a batolat. S přenecháním této péče do rukou matek se sestry ocitly v roli manažerek chodu oddělení, ovšem pod drobnohledem pozorujících rodinných příslušníků.

Není to vždy příjemné a jednoduché. Ale není cesty zpět.

Josef Gut

MUDr. Josef Gut

Dětské oddělení NsP Česká Lípa,
Purkyňova 1849, Česká Lípa
e-mail: josef.gut@nemcl.cz